

Arbetsmarknadsdepartementet

Begäran om yttrande över betänkandet tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

Er beteckning: A2026/00510

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Skåne län (nedan Länsstyrelsen) tillstyrker utredningens förslag om ett förbud mot att använda barn som tolkar.

Länsstyrelsen delar även utredningens bedömning att anhörigtolkning är del av en större problematik som även inkluderar ombud, biträden och stödpersoner och ställer sig bakom förslaget i utredningen att denna fråga bör utredas i särskild ordning.

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag om att samtliga myndigheter ska omfattas av skyldigheten att ta ut en tolkavgift. Länsstyrelsen ser en risk för diskriminerande eller oproportionerliga effekter av förslaget, negativ påverkan på myndighetsutövning samt en ökad administrativ börda för berörda myndigheter.

Länsstyrelsen delar inte utredningens bedömning att länsstyrelserna skulle vara en lämplig aktör att ge information till utrikesfödda som är folkbokförda om lagen om tolkavgift träder i kraft, då vi i vår verksamhet inte möter målgruppen direkt. Ett möjligt uppdrag till länsstyrelserna skulle kunna vara att sprida information om förändringarna till kommuner, myndigheter och civilsamhällesaktörer i länen.

Länsstyrelsens synpunkter

10.1 Villkor för undantag från skyldigheten att betala tolkavgift

Länsstyrelsen ser en risk för diskriminerande eller oproportionerliga effekter av förslaget gällande villkor för undantag, då personer kan

ha behov av tolk efter sex års bosättning av skäl som inte handlar om bristande integrationsvilja eller bestående funktionsnedsättning. Länsstyrelsen vill även i sammanhanget framhålla att många i målgruppen är underdiagnostiserade avseende olika funktionsnedsättningar och att de därav riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda gällande rätt till tolk.

16.2.2 Samhällsorientering

Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag gällande att den samhällsorientering som erbjuds av kommunerna vid ett införande av tolkavgift ska innehålla information om tolkavgiften. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att om förslagen i *Utredningen om en förbättrad samhällsorientering för nyanlända* genomförs, bör denna information även inkluderas i den nationella kursplanen för samhällsorientering.

16.3 Information till utrikesfödda som är folkbokförda när lagen om tolkavgift träder i kraft

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att webbplatsen informationsverige.se är en bra kanal för att sprida information till målgruppen om införandet av tolkavgift. Länsstyrelsen vill dock, vilket utredningen också lyfter, påpeka att målgruppen som omfattas av förslaget är betydligt större än den som kan antas hitta informationen på informationsverige.se och att ytterligare informationsinsatser krävs. Länsstyrelsen delar dock inte utredningens bedömning att länsstyrelserna skulle vara en lämplig aktör för detta uppdrag, då vi i vår verksamhet inte möter målgruppen direkt. Ett möjligt uppdrag till länsstyrelserna skulle kunna vara att sprida information om förändringarna till kommuner, myndigheter och civilsamhällesaktörer i länen.

22.2.6 Konsekvenser för statliga myndigheter

Tolkning är inte främst en service till individen utan ett nödvändigt verktyg för att myndigheten ska kunna fatta korrekta beslut. Länsstyrelsen ser en risk för att förslaget gällande tolkavgift kan försämra kvaliteten i utredningar, försvåra inhämtandet av korrekta uppgifter och ge upphov till felaktiga beslut. Detta kan leda till fler kompletteringar och omprövningar, vilket i sin tur ökar myndigheternas administrativa börda. Även om Länsstyrelsens verksamheter sannolikt kommer att påverkas i mindre utsträckning,

vill vi ändå framhålla att förslaget kan medföra ökad administration, särskilt kring handläggning och fakturahantering av tolktjänster.

22.2.9 Konsekvenser för enskilda

Länsstyrelsen vill också lyfta fram att tillgång till tolkning är en demokratisk och rättighetsbaserad fråga utifrån principen om likvärdig tillgång till offentlig service. Länsstyrelsen ser risker med att personer avstår från att kontakta myndigheter på grund av tolkavgiften, vilket kan underminera rättssäkerheten i myndighetsärenden och få särskilt allvarliga konsekvenser för utsatta grupper. Länsstyrelsen gör bedömningen att förslaget sammantaget kommer att påverka kvinnor i högre grad än män, vilket innebär en målkonflikt gentemot delmålet om ekonomisk jämställdhet.

19 Barn som tolkar

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om ett förbud mot att använda barn som tolkar samt delar utredningens bedömning kring i vilka situationer undantag får göras. Länsstyrelsen bedömer samtidigt att det finns behov av ytterligare vägledning för att främja en enhetlig och rättssäker tillämpning.

20 Anhöriga som tolkar

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att anhörigtolkning är del av en större problematik som även inkluderar ombud, biträden och stödpersoner och ställer sig bakom förslaget i utredningen att denna fråga bör utredas i särskild ordning.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av vikarierande länsöverdirektör Marie Edman Ljungholm med integrationsutvecklare Linda Jönsson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.